

İngiliz Ahlakçuları

Bacon-Hobbes-Hume-Bentham-Mill

Prof. Dr. Fikri GÜL
Dr. Birol SOYSAL

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1681

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Yayın | Imprint: Eskiyezi

Yayın No | Publication Number: 336

Kitap Adı : İngiliz Ahlakçıları

Alt Başlık : Bacon-Hobbes-Hume-Bentham-Mill

Book Title : British Moral Philosophers

Subtitle : Bacon-Hobbes-Hume-Bentham-Mill

ISBN : 978-625-5536-49-5

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786255536495

Yazarlar | Authors: Fikri Gül | orcid.org/0000-0002-9597-3176

Biröl Soysal | orcid.org/0009-0000-4470-0883

Kurum | Institution: Pamukkale Üniversitesi

ROR ID: ror.org/01etz1309

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 139 (xii + 127)

Yayın Tarihi | Publication Date: Eylül | September 2025

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HPQ Etik felsefesi | Ethics & moral philosophy

BISAC: PHI005000 - Etik | Ethics

THEMA: QDHR Etik ve ahlak felsefesi | Ethics & moral philosophy

LC Classification: BJ1012 - Etik, genel kuramlar | Ethics, general theories

DEWEY: 170 - Etik | Ethics

WoS Category: Philosophy | Felsefe

WoS Citation Topics Meso: Philosophy | Felsefe

WoS Citation Topics Micro: Ethics & Moral Philosophy | Etik ve Ahlak Felsefesi

Scopus Subject Areas: 1211 - Felsefe | Philosophy

Atf Bilgisi | Cite as: Gül, Fikri – Soysal, Biröl. *İngiliz Ahlakçıları: Bacon-Hobbes-Hume-Bentham-Mill*. Ankara: FCR Yayın Ltd., 2025.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

İngiliz Ahlakçuları

Bacon-Hobbes-Hume-Bentham-Mill

Prof. Dr. Fikri GÜL
Dr. Birol SOYSAL

Ankara 2025

Yazarlar Hakkında

Prof. Dr. Fikri GÜL

1973 yılında Gümüşhane'nin Torul ilçesinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Torul'da tamamladı. 1995 yılında Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünden bölüm birincisi olarak mezun oldu. Aynı yıl, Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak akademik kariyerine başladı. 1998 yılında Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisansını, 2004 yılında da Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde doktorasını tamamladı. 2005 yılında Pamukkale Üniversitesinde Yardımcı Doçent, 2012 yılında Doçent ve 2018 yılı ocak ayında Profesör oldu. Halen bu görevini sürdürmektedir.

Dr. Birol SOYSAL

İlköğretimini 1997 yılında Samsun Yunus Emre İlköğretim Okulunda bitirdi. 2001 yılında Samsun Mithat Paşa Lisesinden olduktan sonra 2008 yılında Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümünü bitirdi. 2010 Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisansını tamamladı. 2018 yılında Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü Sistemantik Felsefe ve Mantık ABD. Tezli Yüksek Lisansını tamamladı. 2019 yılında OMÜ Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temellerinde Doktora programına girdi ve 2024 yılının ocak ayında mezun oldu. Orta derecede İngilizce bilen yazarın, temel ilgi alanları, Eğitim, Siyaset ve Ahlak Felsefesi'dir.

About the Authors

Prof. Dr. Fikri GÜL

He was born in 1973 in the district of Torul, Gümüşhane. He completed his primary, secondary, and high school education in Torul. In 1995, he graduated as the top student of his class from the Department of Philosophy, Faculty of Arts and Sciences, Atatürk University. In the same year, he began his academic career as a Research Assistant in the Department of Philosophy, Faculty of Arts and Sciences, Pamukkale University. He received his M.A. degree from the Institute of Social Sciences at Pamukkale University in 1998, and his Ph.D. from the Institute of Social Sciences at Ankara University in 2004. He was appointed Assistant Professor at Pamukkale University in 2005, promoted to Associate Professor in 2012, and became a Full Professor in January 2018. He currently continues to serve in this position.

Dr. Birol SOYSAL

Birol Soysal completed his primary education in 1997 at Samsun Yunus Emre Primary School. After graduating from Samsun Mithat Paşa High School in 2001, he earned his bachelor's degree in 2008 from the Department of Philosophy, Faculty of Arts and Sciences, Pamukkale University. In 2010, he completed a non-thesis master's program in Secondary School Teacher Education at the Faculty of Education, Pamukkale University. In 2018, he completed his thesis-based master's degree in the Department of Systematic Philosophy and Logic, Faculty of Arts and Sciences, Pamukkale University. In 2019, he began his doctoral studies in the Department of Educational Sciences, specializing in the Philosophical, Social, and Historical Foundations of Education at Ondokuz Mayıs University, from which he graduated in January 2024. He has intermediate proficiency in English. His primary areas of interest include the philosophy of education, political philosophy, and moral philosophy.

Kitap Hakkında

İngiliz Ahlakçıları

Bacon-Hobbes-Hume-Bentham-Mill

Bu kitap, modern anlamda etik düşüncesinin oluşumunda işlevsel bir role sahip olan İngiliz ampirist geleneğinin ve onun önemli temsilcilerinin ahlak kuramlarını, felsefi boyutta derinlemesine incelemektedir. İki ana bölümden oluşan kitabın ilk bölümünde kavramsal bir çerçeve sunması amacıyla etik kavramının tanımına, tarihsel gelişimine ve temellendirme biçimlerine (kozmozolojik, teolojik, antropolojik) yer verilmiş; etik ve ahlak arasındaki farklar açıklanmış, modern etik teorilerinin temel tartışma alanları betimleyici, normatif ve metaetik türleri üzerinden ele alınmıştır. İkinci bölümde ise Francis Bacon, Thomas Hobbes, David Hume, Jeremy Bentham ve John Stuart Mill'in felsefi sistemleri, bilgi ve varlık anlayışları temelinde analiz edilmiş ve bu düşünürlerin özgün ahlak kuramları detaylı biçimde ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bacon; Hobbes; Hume; Bentham; Mill

About the Book

British Moral Philosophers Bacon-Hobbes-Hume-Bentham-Mill

This book provides an in-depth philosophical analysis of the moral theories developed within the British empiricist tradition, which played a functional role in the formation of modern ethical thought. The book consists of two main parts. The first part offers a conceptual framework by addressing the definition of ethics, its historical development, and its various foundations (cosmological, theological, and anthropological). It also clarifies the distinctions between ethics and morality, and examines the main areas of debate in modern ethical theories through the lenses of descriptive, normative, and meta-ethical approaches. The second part analyzes the philosophical systems of Francis Bacon, Thomas Hobbes, David Hume, Jeremy Bentham and John Stuart Mill on the basis of their understandings of knowledge and being, and presents a detailed exposition of their original moral theories.

Keywords: Bacon; Hobbes; Hume; Bentham; Mill

ÖN SÖZ

İngiliz ahlak anlayışı, kıta Avrupası'ndaki rasyonalist ve metafizik temelli etik sistemlerden farklı olarak ampirizm ve faydacılık gibi akımlarla şekillenmiştir. İngiliz düşünürleri, ahlaki doğruların salt akılla keşfedilemeyeceğini, insan doğasının, deneyimin ve toplumsal faydanın ahlaki yargılarda belirleyici olduğunu savunurlar. Bu yaklaşım, ahlakın teorik ve soyut ilkelere değil, insanın doğrudan deneyimine, duygularına ve toplumsal işlevselliğine dayanması gerektiğini ileri sürer. Bu bağlamda, İngiliz ahlak geleneği birkaç temel karakteristiğe sahiptir. Bunların başında deneyimciliğin (empirizm) esas alınarak ahlaki yargıların gözlemlenebilir insan doğası üzerine inşa edilmesi ve toplumsal faydayı bireysel çıkarlardan üstün tutulması gelir. Bu düşünceler, Bacon'ın soyut ahlak öğretisi yerine bilginin eyleme dönüştüğü, ahlaki sorumluluğu pratikte ilerlemeyle ilişkilendirdiği öğretilerinde açıkça görülürken Hobbes'ta toplumsal sözleşme teorisinde kendini ifade eder. Ahlaki yargıların kaynağını akıldan çok duygularda gören Hume ise, ahlakın temeline empati ve insani hisleri yerleştirerek bu geleneğe özgün bir katkı sunmuştur. Son olarak bu yaklaşımın en sistemli biçimini temsil eden faydacılık, Bentham ve Mill ile ahlaki eylemlerin ölçütünü "en büyük mutluluk" ilkesine göre belirlemiş ve sonuç odaklı bir etik anlayışı geliştirmiştir.

Bu kitap, ahlak felsefesi tarihinin önemli bir damarını oluşturan İngiliz ahlakçılarının düşüncelerini derinlemesine ele almak amacıyla kaleme alınmıştır. Felsefi tartışmalar, genellikle kıta Avrupası geleneğinden beslenen rasyonalist ve metafizik odaklı yaklaşımlar üzerinden değerlendirilirken, İngiliz ahlakçılarının ampirik ve pragmatik yaklaşımları zaman zaman yeterince dikkate alınmamaktadır. Bu eksikliği gidermek ve ahlak felsefesine dair farklı bir perspektif sunmak üzere bu çalışma hazırlanmıştır.

Kitabın ilk kısmı, etik kavramının tanımı, temel türleri ve tarihsel gelişimi üzerine bir çerçeve sunarak başlamaktadır. Etik ve ahlak arasındaki kavramsal farkları ortaya koyarak, ahlakın bireysel ve toplumsal boyutlarını incelemektedir. Bu bölümde ayrıca, etik temellendirme tarzları ele alınarak ahlakın doğayla, insanla ve Tanrı'yla ilişkisi kapsamında değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Kitabın ikinci kısmı, İngiliz ahlakçı geleneğinin en önemli figürleri olan Francis Bacon, Thomas Hobbes, David Hume, Jeremy Bentham ve John Stuart Mill'in ahlak kuramlarını detaylı bir şekilde ele almaktadır. Bu düşünürlerin ahlak anlayışları, varlık ve bilgi felsefeleriyle ilişkilendirilerek incelenmiş ve her bir filozofun ahlaki düşüncesinin temel dayanakları ortaya konulmuştur.

Bu kitap, ahlak felsefesinde ampirist geleneğin önemini vurgularken, İngiliz ahlakçılarının etik ve insan doğasına dair sunduğu özgün perspektifleri okuyucuyla buluşturmayı amaçlamaktadır. Bilginin ve ahlaki değerlerin kaynağı, ahlaki yargıların nesnelliği ya da özneliği gibi temel meseleler konusunda İngiliz ahlakçılarının yaklaşımları, modern etik tartışmalar için de büyük bir referans noktasıdır.

Ankara
Eylül 2025

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ix
BİRİNCİ BÖLÜM	
1. ETİĞİN NELİĞİ ÜZERİNE	1
1.1. Etik Nedir?	1
1.2. Etik Türleri Nelerdir?	2
1.3. Etik Temellendirme Tarzları	3
1.3.1. Kozmolojik Temellendirme	3
1.3.2. Teolojik Temellendirme	4
1.3.3. Antropolojik Temellendirme	5
İKİNCİ BÖLÜM	
2. İNGİLİZ AHLAKÇILARI	7
2.1. Francis Bacon (1561-1626)	7
2.1.1. Bacon'ın Hayatı ve Başlıca Eserleri	7
2.1.2. Bacon'ın Felsefesine Varlık ve Bilgi Ekseninde Genel Bir Bakış	9
2.1.3. Bacon'ın Ahlak Kuramı	13
2.2. Thomas Hobbes (1588- 1679)	29
2.2.1. Hobbes'un Hayatı ve Başlıca Eserleri	29
2.2.2. Hobbes'un Felsefesine Varlık ve Bilgi Ekseninde Genel Bir Bakış	31
2.2.3. Hobbes'un Ahlak Kuramı	34
2.3. David Hume (1711- 1776)	49
2.3.1. Hume'un Hayatı ve Başlıca Eserleri	49
2.3.2. Hume'un Felsefesine Varlık ve Bilgi Ekseninde Genel Bir Bakış	52
2.3.3. Hume'un Ahlak Kuramı	56
2.4. Jeremy Bentham (1748-1832)	75
2.4.1. Bentham'ın Hayatı ve Başlıca Eserleri	75
2.4.2. Bentham'ın Felsefesine Varlık ve Bilgi Ekseninde Genel Bir Bakış	78
2.4.3. Bentham'ın Ahlak Kuramı	81
2.5. John Stuart Mill (1806-1873)	99

2.5.1 Mill'in Hayatı ve Başlıca Eserleri	99
2.5.2. Mill'in Felsefesine Varlık ve Bilgi Ekseninde Genel Bir Bakış	103
2.5.3. Mill'in Ahlak Kuramı	107
KAYNAKÇA	119
DİZİN	125